

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
CLASELE IX-XII
Etapa națională
6 mai 2025
Clasa a XI-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Lucrările în care eseu/răspunsurile sunt precedate de titlu și/sau motto vor fi notate cu zero puncte.
- Timp de lucru: trei ore.
- Total: 100 de puncte.

Citește cu atenție textele de mai jos.

A.

În vremi de mult trecute, când stelele din ceruri
Erau copile albe cu părul blond și des
Și coborând pe rază țara lor de misteruri
În marea cea albastră se cufundau ades,
Când basmele iubite erau înc-adevăruri,
Când gândul era pază de vis și de eres,
Era pe lumea asta o mândră-mpărăție
Ce-avea popoare mândre, mândre cetăți o mie.

Domnea în ea atuncea un împărat prea mare,
Bătrân, cu ani o sută pe fruntea lui de nea
Și mâna lui sbârcită, uscată însă tare,
A țărilor lungi frâuri puternic le ținea.
Și țărilor-nflorite și-ntunecata mare
La glasul lui puternic gigantic se mișca,
Dar nu se miră lumea de brațu-i se supune,
Ci de a lui adâncă și dreaptă-nțelepciune.

În sala cu muri netezi ca marmoră de ceară,
Pe jos covoare mândre, cu stâlpi de aur blond,
Cu arcuri ce-și ridică boltirea temerară,
Cu stele, ca flori roșii pe-albastrul ei plafond,
Cu arbori ce din iarnă fac blândă primăvară
Și-ntind umbre cu miros pe a sălei întins rond.
Acolo sta-mpăratul... boierii lui de sfat —
Pe tronu-i de aur roșu sta mut și nemișcat. [...]

De-odată împăratul din tronul lui se scoală
Ca regele pustiei din stânca de granit
În curte oastea sună cântarea triumfală
Poporul o aude mișcându-se-miit.
Din muri, din stâlpii netezi, stindardele de fală
Desfășurate tremur la sgomotul ivit
... lui glasul îi tremură... dar răspicat și blând
Vorbe mărgăritare le-nșiră tremurând.

„Vremea pe ai mei umeri s-a grămădit bătrână
Din oase și din vine a stors a vieții suc
Și slabă și uscată e-mpărăteasca-mi mână
Brad învechit prin stânce pe tronu-mi mă usuc,
Curând va-ntinde moartea mantaua ei cea brună
Pe mine... Și suflarea-mi aripile-i o duc.
Cu rece-aghiazmă moartea fruntea mea o sfințește
Și inima-mi bătrână bătăile-și rărește.

Și sufletu-mi pân-n-atins înflătele-i aripe
Spre-a stelelor imperiu întins ca și un cort
Nainte până corpul-mi să cadă în risipe
Nainte de-a se rupe a vieții mele tort
Rog cerul să lungească hotarnicele clipe,
S-urnesc pe umeri tineri imperiul ce-l port
Pe-a fiului meu umeri voiu pune pân-trăiesc
Imperiul gigantic, purpuru-mpărătesc. [...]

Nainte de a pune pe brunele lui plete
Coroana mea de aur – eu voiu ca să-l încerc,
Nu voiu ca să se lase plăcerilor șirete
Ce strâng în lanț de rose a cugetărei cerc.
Nu voiu ca lumea asta cu visuri să-l îmbete,
Căci cei mai mulți din oameni după nimic alerg,
Să vadă-n cartea lumii un înțeles deschis,
Căci altfel viața[-i] umbră și zilele sunt vis.

De aceea înainte de-a morți-mi sântă oră
V-am adunat, pe-al vieți-mi mintos areopag
De-acolo de-unde râuri spumoase se coboară
În umbra-ntunecoasă a codrilor de fag,
Pe muntele gigantic ce fruntea și-o strecoară
Prin nori până la soare – trăiește un bătrân mag.
Când eu eram mai tânăr el tot bătrân era
Al vremilor curs vecinic nu-l poate turbura.

În fruntea lui e strânsă un ev de-nțelepciune
Viața lumii toate în minte-i a-ncăput
Trecutul – viitorul, el poate a ți-le spune
Bătrânu-i ca și vremea cea fără de-nceput
Și soarele din ceruri la glasul-i [se] supune,
Al astrilor mers vecinic urmează ochiul-i mut.
De-aceea voiu ca dânsul pe fiul meu să-nvețe
Cari cărări a vieți-s deșarte, cari mărețe.”

Mihai Eminescu, *Povestea magului călător în stele* (fragment)

B.

Într-o dimineață, la mare, m-am trezit înaintea celorlalți. Abia mijea de ziuă. M-am dus pe plajă, care la ora aceea era pustie, am făcut o baie, după care am alergat pe nisip. Treptat, se conturau valurile, crestele lor de spumă, întinderea nesfârșită de apă încrețită de vânt. Cerul încă nu exista. Diminețile la mare sunt, cum ai observat, dimineți fără cer. Zeii nu pot viețui acolo decât în apă. Dorm în adâncuri, trezindu-se când și când cu buzele pline de sare și cu părul încălzit de alge. Cuprins de o bucurie juvenilă, m-am hotărât atunci să scriu o carte care să se cheme, ei, da, „Errare divinum est”. La vârsta pe care o aveam și mai ales pe o plajă, vara, în zori, nu era greu să-mi închipui că defectele mi-au fost mai utile decât calitățile și, idealizându-mi greșelile, să le consider partea cea mai reușită a vieții mele.

N-am perseverat, totuși, în acel elan de moment. Am amânat proiectul, ca atâtea altele, pentru mai târziu. Iar mai târziu am fost din ce în ce mai puțin apt să scriu o asemenea carte. Am pierdut și bruma de insolentă pe care o aveam în tinerețe. Am ajuns chiar la contrariul ei; nu numai că n-am deprins indiferența strălucitoare a mării, dar am devenit din ce în ce mai conștient că nu mi-o voi putea însuși niciodată.

Și chiar mă gândeam într-una din zilele când au început ploile, ce drum ciudat am parcurs. Am crescut printre certitudini și am descoperit foarte târziu, și cu destule dificultăți, îndoiala. Am vorbit despre partea divină a greșelii pentru a mă consola cu ideea că o greșeală poate fi utilă numai dacă găsești în ea ceva care te ajută să trăiești. Am început prin a fi, ca orice copil, un mic zeu și a trebuit să treacă timp pentru a ajunge cu adevărat om. Mi-am cucerit conștiința vulnerabilității după ce am fost,

fără niciun efort, infailibil. Încât dacă aș scrie acum o carte de confesiuni, mi-am spus, ea ar trebui să se cheme, cu primele cuvinte din versul celebru al lui Terențiu, „Homo sum...”

Semnificativă schimbare de optică. Între cele două momente încape, ca între două borne, o viață de om. Seara, m-am decis să mă apuc de treabă. Ulterior, însă, lucrurile s-au complicat. Nu vroiam să fiu propriul meu confident. De câte ori am încercat să țin un jurnal, nu mi-am putut înfrâna impulsul de a căuta să par în el mai bun decât sunt; îndulceam ceea ce îmi convenea mai puțin sau omiteam cu totul aspectele care mă dezavantajau, care mă puneau într-o lumină proastă. Pe ultimul, dezamăgit de rezultat, l-am azvârlit direct în pubelă. Apoi, aveam nevoie de un reper în funcție de care să mă analizez, să mă judec, pentru a nu mă compara doar cu propriile mele dorințe.

Octavian Paler, *Viața ca o coridă* (1987)

Subiectul I

30 de puncte

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Menționează două funcții ale limbajului existente în textul B, ilustrându-le cu câte un exemplu. **5 puncte**
2. Prezintă rolul unei antiteze identificate în textul A. **5 puncte**
3. Compară textele date, evidențiind două particularități ale tiparului descriptiv. **5 puncte**
4. Comentează semnificația următoarei secvențe din textul B: „De câte ori am încercat să țin un jurnal, nu mi-am putut înfrâna impulsul de a căuta să par în el mai bun decât sunt; îndulceam ceea ce îmi convenea mai puțin sau omiteam cu totul aspectele care mă dezavantajau, care mă puneau într-o lumină proastă.” **5 puncte**
5. Susține-ți opinia despre modul în care *succesiunea generațiilor* este reflectată în textul A. **5 puncte**

Notă

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru **conținut**, vei primi 25 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea

35 de puncte

Imaginează-ți că ai accesat un blog, al cărui autor le adresează cititorilor următoarea întrebare: „Poate inteligența artificială să surprindă emoția din lirica eminesciană sau aceasta rămâne apanajul exclusiv al sensibilității umane?”

Scrie un text de 150-300 de cuvinte, care să reprezinte răspunsul tău pe acest blog. Vei susține, prin două argumente, opinia ta față de problematica pusă în discuție, raportându-te la textul A.

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea

35 de puncte

Scrie un eseu, de minimum 600 de cuvinte, despre *relația dintre cunoaștere/autocunoaștere și devenirea umană*, pornind de la cele două texte citate și valorificând experiența ta culturală (literatură, arte plastice, muzică, cinematografie, filozofie etc.).

Notă

În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu trei argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; așezarea în pagină – 1 punct).

Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseul are minimum 600 de cuvinte.

Inserarea de citate critice necomentate sau nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.